

și privirea care te face să nu te simți penibil. Nici *Susanne* (Paula Niculiță) nu este de trecut cu vederea. Mihai Păcurar a creat un cadru scenografic gol la mijloc, așa cum se obișnuiește la spectacolele de balet, cu un fundal în care se schimbă diferite proiecții, între acestea și o pădure de brazi numai bună ca poster la bar. Radu Afrim a adus de acasă un CD cu muzică bună, nimic de zis, și câteva procedee răsuflute luate de ici de colo ce nu au nici o compatibilitate cu textul. După două–trei spectacole în care și-a asigurat o carte de vizită respectabilă (*Cioran* de Matei Vișniec la Cluj-Napoca, *Plastilina* de Vasili Sigarev la Ploiești, *joi.megaJoy* la Odeon), Radu Afrim se grăbește să alunece în formalism obsesiv și steril. *L'année Lagarce* a ajuns și la București, dar Jean-Luc Lagarce rămâne un teritoriu literar ce urmează a fi descoperit. Nu avem, pentru moment, suficiente motive să fim optimiști, pentru că niciodată câteva pagini dintr-un jurnal intim nu vor încropi o piesă de teatru.

„Azilul de noapte” al lui Lars Noren

Zoltan Schapira, clujean la origine și suedez prin adopție, a devenit specialist în opera lui Lars Noren (cel mai cunoscut autor dramatic suedez de astăzi) nu numai prin spectacolele montate pe diferite scene din România și Suedia, ci și prin teza de doctorat devenită carte *Psihorealismul în opera lui Lars Noren*. Cel mai recent spectacol cu o piesă de Noren, pus în scenă la Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad (***Cercul de persoane 3:1***), este și cel mai energic dintre creațiile scenice ale lui Schapira. Este un *azil de noapte* mai tânăr cu un secol, din care nu lipsesc fizionomiile gorkiene consacrate (șomeri, alcoolici, prostituate, infirmi), dar se adaugă, ca o cucerire a progresului, drogații. Spectacolul (combinat cu proiecții cinematografice) începe cu o scenă febrilă în care doi tineri își administreză injecția cu răsuflarea tăiată. Este și un personaj cu mințile rătăcite (Schizofrenul), dar nu are misticismul iluminat al lui Luka. În fine, deosebire marcantă, azilul lui Gorki era, prin extensiune metaforică, un „azil al tuturor”, lumea în mic, cu durerile și suferințele ei fundamentale; al lui Lars Noren nu permite „extensiunea metaforică” de care vorbeam, fiind adresat unui fragment precis din societatea suedeză. E lumea rataților, a marginalilor de tot felul. Nu este un singur subiect, ci atâtea subiecte câte personaje are piesa. Nu este o dramă unică, ci una pe care Zoltan Schapira o obține prin însumarea variatelor drame paralele din care rezultă o mare dramă colectivă. Între ele rămâne, totuși, una foarte relevantă pentru tragedia omului contemporan și aceasta este a cuplului de tineri care deschid și închid spectacolul prin proiecții cinematografice. Faptul că se iubesc enorm dar risipesc o asemenea cantitate de iubire în droguri este un detaliu care te lasă neconsolat. Beneficiind de interpretarea nervoasă a Corneliei Vlaga și de febrilitatea lui Marius Turdeanu, scenele lor sunt printre cele mai semnificative din întreg spectacolul. Zoltan Schapira și-a instalat locul de joc într-o stație de metrou unde dorm pe ziare, înveliți cu cartoane, acești ejectați ai societății. Regizorul construiește un spațiu dramatic cu acele lumini intermitente și zgomotul asurzitor ce anunță sosirea sau plecarea metroului. Efecte ce devin laitmotive ale spectacolului, vehemente și pline de energie. Am descoperit cu această ocazie că Teatrul din Arad

dispune de câțiva actori tineri și maturi cu resurse dramatice reale: Liliانا Balica (*Anna*) este himerică, Zoltan Lovas (*Șomerul*), convulsiv, Adriana Ghiniță (*Scriitoarea*), halucinantă etc. Gânditor de stânga („ăștia au pervertit teatrul, l-au transformat într-un bordel capitalist“), ușor de identificat sub chipul Scriitoarei, Noren nu este mai puțin prosemiteu. Evreismul său țâșnește din text ca o surpriză: „s-a apropiat de mine un tip care m-a întrebat dacă știu cine a construit blocul acela înalt din Sergestorg, și mi-a spus că a fost Siemens, cel care a construit tot: de la prăjitorul de pâine până la camerele de gazare“. Lars Noren spune, la un moment dat (prin vocea Scriitoarei), că „o piesă bună de teatru, o piesă adevărată e ca sabia la care fierarii japonezi lucrează treizeci de ani, chiar toată viața“. Că piesa *Cercul de persoane 3:1* (titlul rămâne și după lectura textului o ieftină enigmă) nu e defel o sabie japoneză nu ne surprinde. Surprinzător este că autorul nu a folosit oțelul suedez. Scris dintr-o răsuflare, textul are culmi și depresiuni, când este foarte volubil, când monosilabic. Dar imaginea finală este a unei tragedii contemporane și, la urma urmei, un strigăt de ajutor ce răzbate din paradisul suedez.

Teatrul Clasic Ioan Slavici Arad – Cercul de persoane 3:1 de Lars Noren. Traducere de Zoltan Schapira și Olivia Costea. Regia: Zoltan Schapira. Asistent regie și psihodisign: Olivia Costea. Cu: Carmen Vlaga (*Fata*), Marius Turdeanu (*Tânărul*), Călin Stanciu (*Alcoolicul*), Liliانا Balica (*Anna*), Zoltan Lovas (*Șomerul*), Mariana Tofan Arcereanu (*Lena*), Bogdan Costea (*Schizofrenul*), Ioan Costea (*Directorul*), Adriana Ghiniță (*Scriitoarea*), Ion (*Marian Parfeni*), Oltea Blaga (*O femeie*). Data premierei: 9 iunie 2007.

Natalia STANCU

Cum „devine“ cu fandacia la Râmnicu Vâlcea

Fără exagerare – exegeza scenică a operei lui I.L. Caragiale a cunoscut o contribuție notabilă la Teatrul Ariel din Râmnicu Vâlcea, care a realizat chiar o „Integrală de comedie“.

Am văzut mai întâi *Caragiale/Non-stop/Europa 07*, care a mizat pe teribila actualitate a clasicului prin „evidența“ unor pagini (un scenariu liber din proză, publicistică și teatru) care ne vorbeau direct și provocator despre tensiuni și manifestări politice recente, despre nemulțumiri și indignări pe care le resimțim, ca simpli cetățeni, zilnic. O vie și amuzantă validare a actualității lui Caragiale prin spectacol, prin spectacolul stradal, desfășurat, de fapt, în Zăvoi. O reînviere a lumii lui Caragiale și a lumii noastre într-o atmosferă de teatru de bălci, la care contribuiau și pitorescul măștilor, și lada păpușarilor, și atelajele așezate pe iarbă, în jurul „căruții cu paie“. Iar arcul peste timp, realizat cu atari elemente estetice, plus maldărul de ziare, răsturnate pe noi dintr-o autobasculantă și cât pe ce să ne strivească nu făceau decât să amplifice senzația de fapt dureros „din aceasta nu